

EUROPOS KOMISIJOS IR EIVT ATSAKYMAI Į EUROPOS AUDITO RŪMŲ SPECIALIOSIOS ATASKAITOS

„EUROPOLO PARAMA KOVOJANT SU NETEISĖTU MIGRANTŲ GABENIMU: VERTINAMAS PARTNERIS, TAČIAU NEPAKANKAMAI NAUDOJAMI DUOMENŲ ŠALTINIAI IR ĮVERTINAMI REZULTATAI“ PASTABAS

SANTRAUKA

I. 2015 m. Europos migracijos darbotvarkėje¹ kova su neteisėtu migrantų gabenimu įvardyta kaip prioritetinės srities veiksmas.

2020 m. rugsėjo mėn. naujajame Migracijos ir prieglobsčio pakte² numatyta stiprinti kovą su neteisėtu migrantų gabenimu parengiant naują 2021–2025 m. ES veiksmų planą. Jame daugiausia dėmesio bus skiriama kovai su nusikaltėlių tinklais, ir, vadovaujantis ES saugumo sąjungos strategija, jis pagerins teisėsaugos institucijų bendradarbiavimą ir parems jų veiklą kovojant su neteisėtu migrantų gabenimu, kuris dažnai susijęs su prekyba žmonėmis. Veiksmų planas bus grindžiamas Europolo ir jo Europos kovos su neteisėtu migrantų gabenimo centro, FRONTEX, Eurojusto bei ES teisėsaugos mokymo agentūros darbu. Naujos priemonės ir sustiprintas agentūrų tarpusavio bendradarbiavimas padės spręsti problemas finansinių tyrimų, nusikalstamo turto susigrąžinimo ir dokumentų klastojimo, taip pat naujų reiškinių, tokių kaip skaitmeninių technologijų naudojimas neteisėto migrantų gabenimo tikslais, srityse.

Kova su neteisėtu žmonių gabenimu yra bendra problema, kuriai spręsti reikalingas tarptautinis bendradarbiavimas ir veiksmų derinimas, taip pat veiksmingas sienų valdymas. Naujasis ES kovos su neteisėtu migrantų gabenimu veiksmų planas paskatins ES ir trečiųjų šalių bendradarbiavimą įgyvendinant tikslinius kovos su neteisėtu migrantų gabenimu partnerystės veiksmus, kurie yra platesnės partnerystės su pagrindinėmis trečiosiomis šalimis dalis. Šie veiksmai, be kita ko, bus parama kilmės ir tranzito šalims stiprinant gebėjimus tiek teisėsaugos sistemų, tiek operatyvinių pajėgumų srityse, taip skatinant policiją ir teismines institucijas imtis efektyvių veiksmų.

ES taip pat gerins keitimąsi informacija su trečiosiomis šalimis ir veiksmus vietoje remdama bendras operacijas ir jungtines tyrimų grupes, taip pat informacines kampanijas apie neteisėtos migracijos riziką ir teisinės alternatyvas. ES agentūros taip pat turėtų intensyviau bendradarbiauti su šalimis partnerėmis. Europolas stiprins bendradarbiavimą su Vakarų Balkanais, o Komisija ir Europolas sieks sudaryti panašius susitarimus su Turkija ir kitomis kaimyninėmis šalimis. Komisija šį aspektą taip pat įtrauks į savo bendradarbiavimą su Afrikos Sąjunga.

Bendros saugumo ir gynybos politikos misijos ir operacijos taip pat atlieka svarbų vaidmenį remiant Europolo (ir kitų agentūrų) pastangas spręsti migracijos problemas už išorės sienų – tiek jūroje, tiek centrinėje Viduržemio jūros regiono dalyje, tiek pagrindinėse išvykimo ar tranzito šalyse Afrikoje, kuriose vykdoma neteisėto žmonių gabenimo ir prekybos žmonėmis veikla.

Šiomis aplinkybėmis Komisija ir EIVT šią Audito Rūmų specialiąją ataskaitą vertina palankiai, nes ji gali padėti didinti informuotumą apie tai, kad Europolas turi turėti pajėgumų ir priemonių, kad galėtų valstybėms narėms veiksmingai padėti kovoti su neteisėtu migrantų gabenimu tuo pačiu kovojant su sunkiais nusikaltimais ir terorizmu.

¹ COM(2015) 240 *final*.

² COM(2020) 609.

V. Komisija sutinka su Audito Rūmais, kad tarptautinių susitarimų su prioritetinėmis ES nepriklausančiomis šalimis sudarymo procesas yra sudėtingas ir kad Komisija susidūrė su problemomis. Tačiau Komisija taip pat mano, kad padaryta tam tikra pažanga.

PASTABOS

24. b) Komisija sutinka su Audito Rūmais, kad tarptautinių susitarimų su prioritetinėmis ES nepriklausančiomis šalimis sudarymo procesas yra sudėtingas ir kad Komisija susidūrė su problemomis. Tačiau Komisija taip pat mano, kad padaryta tam tikra pažanga. Atsižvelgdama į tai, 2018 m. Tarybai suteikus aštuonis įgaliojimus vesti derybas su MENA šalimis³ ir Turkija, Komisija pradėjo derybas su Turkija, kurias vedant padaryta didelė pažanga. Kalbant apie kitas šalis, Komisija palaiko glaudžius ryšius su įvairių lygmenų kompetentingomis institucijomis, tačiau mums sunku pasistūmėti į priekį tiek, kad derybas būtų galima pradėti oficialiai.

30. Pagal Europolo reglamento 25 straipsnio 1 dalį asmens duomenys iš Europolo į trečiąsias šalis gali būti perduodami remiantis išvada dėl tinkamumo pagal Direktyvos (ES) 2016/680 36 straipsnį, Sąjungos ir trečiosios šalies tarptautiniu susitarimu, sudarytu pagal SESV 218 straipsnį, kuriuo nustatomos tinkamos asmenų privatumo ir pagrindinių teisių ir laisvių apsaugos garantijos, arba bendradarbiavimo susitarimu, kuriuo leidžiama keistis asmens duomenimis, kurį Europolas ir ta trečioji šalis arba tarptautinė organizacija sudarė iki 2017 m. gegužės 1 d. pagal Sprendimo Nr. 2009/371/JHA 23 straipsnį.

Be to, Europolo reglamente taip pat leidžiama perduoti duomenis atsižvelgiant į kiekvieną konkretų atvejį ir remiantis konkrečiomis nukrypti leidžiančiomis nuostatomis, nustatytomis 25 straipsnio 5 dalyje ir 25 straipsnio 6 dalyje.

Tarybos suteikti įgaliojimai apima konkrečias direktyvas, kuriomis, atsižvelgiant į taikytinus teisės aktus ir teismų praktiką, siekiama užtikrinti tinkamą duomenų apsaugos priemonių lygį. Kadangi kiekviena šalis užtikrina skirtingą pagrindinių teisių apsaugos lygį, įskaitant duomenų apsaugą, derybų su konkrečiomis šalimis rezultatai gali skirtis.

34. Europolo SIRENE biuras leis agentūrai rinkti ir saugoti atitinkamą informaciją apie terorizmą ir kitus sunkius nusikaltimus, palengvinti operatyvinę, taktinę ir strateginę teroristų ir sunkių nusikaltėlių analizę ir prisidėti prie Europolo informacijos apie nusikaltimus centro stiprinimo.

Komisija pasiūlė sudaryti sąlygas Europolui, pasikonsultavus su valstybėmis narėmis, į Šengeno informacinę sistemą įvesti duomenis apie įtariamą trečiosios šalies piliečio dalyvavimą vykdant Europolo kompetencijai priskiriamą nusikalstamą veiklą⁴.

35. 2020 m. ES saugumo sąjungos strategijoje pripažįstama, kad svarbus vaidmuo stiprinant bendradarbiavimą ir informacijos mainus tenka vienai iš didžiausių tarpvyriausybinių kriminalinės policijos organizacijų – Interpolui. Kaip paskelbta Kovos su terorizmu darbotvarkėje (COM(2020) 796 *final*, 2020 12 9), Komisija priėmė rekomendaciją Tarybai, kuria suteikiami įgaliojimai pradėti derybas su Interpolu. Vienas iš Komisijos pasiūlymo tikslų – kad Europolas keistųsi informacija su Interpolu ir turėtų prieigą prie Interpolo duomenų bazių.

45. Komisija pritaria Audito Rūmų pastabai, kad Europolui operatyvinius asmens duomenis perduoti FRONTEX tapo įmanoma tik įsigaliojus Reglamentui (ES) 2019/1896 (plg. 90 str.), o FRONTEX perduoti duomenis Europolui galėjo jau pagal 2016 m. FRONTEX reglamentą.

³ Vidurio Rytai ir Šiaurės Afrika (MENA).

⁴ Daugiau informacijos pateikiama Pasiūlyme dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo dėl Europolo bendradarbiavimo su privačiais subjektais, Europolo atliekamo asmens duomenų tvarkymo padedant atlikti nusikalstamų veikų tyrimus ir Europolo vaidmens mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2016/794 (COM(2020) 796 *final*, 2020 12 9).